

Handläggare
Silvia Schroeder
Telefon: 08-50814034

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2025-06-12

Skrivelse gällande mötesplatser och fritidsgårdar

Svar på skrivelse från (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningen har tagit emot en skrivelse från Emelie Wassermann och Simon Wiklund Lyons, båda (SD), som rör mötesplatser och fritidsgårdar.

Stadsdelsförvaltningen lämnar svar på inkomna frågor.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har tagit emot en skrivelse från Emelie Wassermann och Simon Wiklund Lyons, båda (SD). Skrivelsen inkom den 20 mars 2025 och rör förvaltningens mötesplatser och fritidsgårdar.

Ärendet

I skrivelsen beskriver Emelie Wassermann och Simon Wiklund Lyons, båda (SD), att stadsdelsförvaltningen har flera satsningar på mötesplatser och fritidsgårdar, där vissa verksamheter riktar sig till särskilda målgrupper och andra är öppna för alla.

Utifrån denna bakgrund lämnar skribenterna följande frågor till förvaltningen:

1. 102 barn garanteras kollo och behöver således inte söka. Vilka kriterier avgör vem som garanteras kollo? Kan även kriminellt belastade unga garanteras plats?
2. 56–63 procent av kollodeltagarna är flickor, är detta i linje med förvaltningens mål?

3. Förvaltningen erbjuder mötesplatser för HBTQ-ungdomar. Finns det kriterier för att delta på dessa mötesplatser eller är de öppna för alla?
4. Förvaltningen har tidigare meddelat att aktiviteter på fritidsgårdar för unga med NPF inte längre behöver beviljas via LSS/SoL. Hur nås målgruppen av den informationen och hur säkerställer man att det endast är unga med NPF som kommer på träffarna?
5. Finns det forskning som visar att prioritering av fritidsgårdar faktiskt minskar kriminalitet och riskbeteenden, eller finns det forskning som visar på motsatsen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning förebyggande och främjande i samråd med Avdelning individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan svarar förvaltningen på inkomna frågor:

- 1. 102 barn garanteras kollo och behöver således inte söka. Vilka kriterier avgör vem som garanteras kollo? Kan även kriminellt belastade unga garanteras plats?***

För att få möjlighet till en kolloplats behöver barnet och vårdnadshavare alltid göra en ansökan till kollo. Kolloarrangörerna ansvarar sedan för att fördela kolloplatser utifrån inkomna ansökningar enligt stadens riktlinjer för sommarkolloverksamheten. Stadsdelsförvaltningen har möjlighet att prioritera barn till kollo. Det innebär att barn och unga med särskilda sociala eller medicinska skäl och som skulle gynnas av miljöombyte kan få förtur till en kolloplats. Prioriteringarna görs av socialtjänsten som arbetar med barnfamiljer och unga. Medarbetarna gör avvägningar kring vilka barn som skulle gynnas av att åka på kollo. Prioriteringar till kollo kan även innefatta barn som har kriminell historik, men oftast erbjuds den målgruppen andra insatser från socialtjänsten.

Under 2024 prioriterades 102 barn från Enskede-Årsta-Vantör till kollo. Denna siffra kan variera beroende på hur många inkomna prioriteringar som görs under kolloansökningsperioden.

- 2. 56–63 procent av kollodeltagarna är flickor, är detta i linje med förvaltningens mål?***

Kolloarrangörerna ansvarar för att fördela ut kolloplatser bland inkomna anmälningar. Enligt stadens riktlinjer för sommarkolloverksamheten ska kolloarrangörerna eftersträva en jämn könsfördelning. Stadsdelsförvaltningen har inga egna uppsatta mål för en jämn könsfördelning bland barnen som åker på kollo eftersom stadsdelsförvaltningen inte har rådighet över detta.

3. Förvaltningen erbjuder mötesplatser för HBTQ-ungdomar. Finns det kriterier för att delta på dessa mötesplatser eller är de öppna för alla?

Stadsdelsförvaltningen erbjuder verksamheten Regnbågsträffen som riktar sig till hbtq-ungdomar och har öppet en gång i månaden. Regnbågsträffen är en separatistisk verksamhet, vilket innebär att ungdomar som identifierar sig som hbtq är välkomna till verksamheten.

4. Förvaltningen har tidigare meddelat att aktiviteter på fritidsgårdar för unga med NPF inte längre behöver beviljas via LSS/SoL. Hur nås målgruppen av den informationen och hur säkerställer man att det endast är unga med NPF som kommer på träffarna?

Stadsdelsförvaltningen erbjuder verksamheten måndagsklubben på Högdalens fritidsgård varje måndag. Måndagsklubben är en riktad verksamhet för unga med funktionsnedsättning i åldrarna 13–25 år. Verksamheten är inte enbart för unga med neuropsykiatriska diagnoser utan för unga med alla olika funktionsnedsättningar. Stadsdelsförvaltningen granskar inte om de unga som kommer till verksamheten har funktionsnedsättningar utan förlitar sig på att det främst är ungdomar som tillhör målgruppen som kommer till verksamheten. Personalen informerar ungdomarna som kommer till Högdalens fritidsgård om fritidsgårdens ordinarie verksamhet samt måndagsklubben. Fritidsledarna har även god föräldrakontakt med ungdomarnas vårdnadshavare, och särskilt med vårdnadshavare till ungdomar med funktionsnedsättning.

Målgruppen nås med information om verksamheten genom sociala medier samt kontakt med grund- och gymnasieskolor med anpassade klasser. Stadsdelsförvaltningen är även med i det stadsövergripande nätverket Fritid för alla där flera stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar samverkar och arrangerar gemensamma aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning. På så sätt sprids även ordet om måndagsklubben bland målgruppen.

5. Finns det forskning som visar att prioritering av fritidsgårdar faktiskt minskar kriminalitet och riskbeteenden, eller finns det forskning som visar på motsatsen?

Forskning kring fritidsgårdar och dess verksamheter är idag begränsat. För närvarande har Linköpings universitet ett pågående

forskningsprojekt om fritidsgårdar som en arena för att motverka utanförskap och social oro. Inga delrapporter är ännu publicerade.¹

Det finns däremot annan forskning som stödjer att en meningsfull fritid har stor betydelse för barn och ungas psykiska, fysiska och sociala utveckling. Mälardalens universitet genomförde en studie under 2023 som visar på att en meningsfull fritid bland gymnasieungdomar har positiva effekter på målgruppens psykiska hälsa, hantering av stress samt sömn- och matvanor. Studien lyfter även att en meningsfull fritid i form av strukturerade och ostrukturerade aktiviteter, trygga vuxna och trygga mötesplatser har positiva effekter på ungdomars skolgång och skolresultat.²

I Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärds (Forte) rapport *”Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa – rättigheter, möjlighet och hinder”* (2023) framhävs att fritidsaktiviteter kan generera ökade skyddsfaktorer hos barn och unga. Öppna fritidsverksamheten är en plats där många unga får ett socialt sammanhang som grundar sig i sociala relationer och en känsla av gemenskap. Möjligheten för unga att testa på idrottsaktiviteter via fritidsgårdar och föreningar kan även generera en minskad risk för psykisk ohälsa genom motion och rörelse. Fritidsgårdarnas strukturerade och mindre strukturerade aktiviteter med stor variation gör även att verksamheten passar många ungdomar och täcker många olika intressen.³ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har skrivit ett flertal rapporter kring ungas fritidsvanor och belyser hur fritidsgårdar är viktiga mötesplatser för ungas välmående, delaktighet och inflytande. Fritidsgårdar besöks framförallt av många ungdomar som saknar en organiserad fritidssysselsättning efter skolan och som bor i socioekonomisk svagare områden. Fritidsgården kan således ses som kompensatorisk verksamhet som erbjuder ungdomar utan fritidssysselsättning en meningsfull fritid där de får testa på olika aktiviteter och få ett socialt sammanhang. Det i sin tur kan minska risken för ungdomar att hamna i ett utanförskap.⁴ Fritidsgårdar är på så vis både främjande och förebyggande verksamheter för barn och unga.

Risk- och skyddsfaktorer finns på individnivå, familjenivå och samhällsnivå och kan förklara varför barn och unga utvecklar ett normbrytande och kriminellt beteende. Risk- och skyddsfaktorer samspelar med varandra och kan påverka barn och ungas

¹ [Fritidsgården som gemenskapande arena för att motverka utanförskap och social oro - Linköpings universitet](#)

² Bälter, Katarina. *Making leisure time meaningful for adolescents: an interview study from Sweden*. 2023.

³ Forte. *Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa – rättigheter, möjlighet och hinder*. 2023.

⁴ MUCF. *Utanförskap och unga*. 2022.

utveckling. En aktiv fritid med trygga och närvarande vuxna, ledarledda aktiviteter samt positivt socialt umgänge lyfts hos flera myndigheter som viktiga skyddsfaktorer som kan motverka utvecklingen av ett destruktivt beteende hos den unge.⁵⁶ Det är även viktigt att lyfta att fritidsgårdar, föreningar och andra verksamheter som erbjuder fritidsaktiviteter kan utgöra en risk för barn och unga om verksamheterna saknar kvalitet, systematik och exempelvis har personer anställda som är involverade i kriminalitet.⁷

Mot denna bakgrund kan det argumenteras för att fritidsgårdar som erhåller *god kvalitet* har positiva effekter på ungdomars utveckling och lägger grund för vuxenlivet. Med god kvalitet syftar stadsdelsförvaltningen på att fritidsgårdsverksamheter följer Stockholms stads strategi för fritidsgårdar och har utbildad personal med kontinuerlig kompetenshöjning. Utöver det innebär en god kvalitet att fritidsgårdarna har fungerande rutiner för att förebygga otrygghet i verksamheten och hantera incidenter, hanterar risk för otillåten påverkan och kopplingar till kriminalitet, systematiskt följer upp verksamheten och har barnkonventionen som utgångspunkt.

Jämställdhetsanalys

Flickor deltar i öppna fritidsaktiviteter i lägre utsträckning än pojkar. I stadens strategi för fritidsgårdar lyfts flickor som en prioriterad målgrupp då fritidsgårdarna ska arbeta för att få fler flickor till verksamheten. Fritidsgårdarna har bland annat tjejgrupper/kvällar samt ser till att flickor är med och påverkar fritidsgårdarnas verksamhet.

Barnrättsperspektiv

Enligt barnkonventionens artikel 31 har alla barn rätt till vila, lek och fritid. Fritidsgårdar, sommarkollo och andra öppna fritidsverksamheter är viktiga mötesplatser för barn och unga där de får en meningsfull fritid, testa nya aktiviteter och ett socialt sammanhang.

Tillgänglighetsperspektiv

Barn och unga med funktionsnedsättning deltar i lägre utsträckning i fysiska aktiviteter och har oftast sämre tillgång till fritidsaktiviteter i jämförelse med barn och unga utan funktionsnedsättning. Stadens fritidsgårdar har barn och unga med funktionsnedsättning som en

⁵ Socialstyrelsen. *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende. Kunskapsstöd för socialtjänsten*. 2020.

⁶ Polismyndigheten. *Så rekryteras barn och unga in i kriminalitet*. <https://polisen.se/utsatt-for-brott/brott-mot-barn-och-unga/unga-i-riskzon/ar-du-orolig-over-att-ditt-barn-ska-luras-in-i-kriminalitet/> [Hämtat 2025-04-23].

⁷ Brottsförebyggande rådet. *Barn och unga i kriminella nätverk. En studie av inträde, brott, villkor och utträde*. 2023.

prioriterad målgrupp i syfte att locka fler från målgruppen till en meningsfull fritid.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse gällande mötesplatser och fritidsgårdar.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-06-03
Jenny Johansson, Avdelningschef	2025-06-03